

Europski zakon o pristupačnosti: proizvodi i usluge koje moraju biti pristupačne!

28. lipnja predstavlja važan datum za pristupačnost, jer će brojni proizvodi i usluge od tog dana morati biti usklađeni sa zahtjevima iz Europskog zakona o pristupačnosti.

Europski zakon o pristupačnosti, koji je stupio na snagu 2019. godine nakon dugotrajne kampanje europskog pokreta osoba s invaliditetom, ključna je pravna osnova za osiguravanje jednakog pristupa osobama s invaliditetom.

Sada su na potezu **nacionalne vlade, poduzeća i privatne organizacije** – svi moraju dati svoj doprinos.

Poduzeća ovu obvezu trebaju promatrati kao priliku da popune jasno prepoznat jaz na tržištu stvaranjem proizvoda i usluga koje može koristiti što veći broj ljudi, i to ne samo u skladu sa zakonskim zahtjevima. Osiguravanje pristupačnosti otvara nova tržišta i usklađuje tvrtke s europskim vrijednostima različitosti i uključivosti. Obveze se protežu i na uvoznike i distributere. Poštivanje Zakona pametan je poslovni potez u vremenu kada europske tvrtke moraju biti konkurentnije i inovativnije nego ikada prije.

Institucije Europske unije i nacionalne vlade moraju im pružiti podršku kroz pomoć i snažne mehanizme provedbe. Projekti poput Centra za pristupačnost EU (AccessibleEU) dobar su početak, ali moraju prerasti u europske i nacionalne agencije za pristupačnost koje će imati stručnost u ovom području.

Pristupačnost je nužna za osobe s invaliditetom, ali koristi svima, uključujući i europska poduzeća.

Svatko mora učiniti svoj dio.

Pozivamo poduzeća i privatne organizacije da:

- Slijede jasan smjer koji pokazuje Europski zakon o pristupačnosti i osiguraju da svi njihovi proizvodi i usluge budu pristupačni;
- Uključe stručnjake za pristupačnost i korisnike s invaliditetom u razvoj svojih proizvoda i usluga.

Pozivamo nacionalne vlade da:

- Prošire zakonske obveze pristupačnosti i na druge proizvode i usluge putem nacionalnog zakonodavstva;
- Uključe organizacije osoba s invaliditetom u nadzor i provedbu Europskog zakona o pristupačnosti i drugih propisa o pristupačnosti;
- Ulože potrebne ljudske i financijske resurse u rad nacionalnih tijela odgovornih za provedbu i nadzor pristupačnosti, te olakšaju njihovu suradnju s reprezentativnim organizacijama osoba s invaliditetom.

Pozivamo Europsku uniju da:

- Osnuje **Europsku agenciju za pristupačnost** koja će pružati stručnu podršku institucijama EU-a i državama članicama u pogledu politika pristupačnosti, kao i javnim tijelima, poduzećima i široj zajednici u praktičnoj provedbi pristupačnosti;
- Osigura da pristupačnost za osobe s invaliditetom postane **obvezan element u svakom novom zakonodavstvu**, uključujući izričitu referencu na Europski zakon o pristupačnosti kako bi se osigurala pravna sigurnost.

Popis proizvoda i usluga koji moraju biti pristupačni nakon 28. lipnja 2025.

Proizvodi:

- Računalni sustavi opće namjene za potrošače (npr. računala, tableti, prijenosna računala) i operativni sustavi za te uređaje (npr. Windows, MacOS);
- Platni terminali (npr. u trgovinama ili restoranima);
- Samoposlužni terminali povezani s uslugama obuhvaćenim Direktivom (bankomati, automati za karte, terminali za prijavu, interaktivni samoposlužni informacijski terminali);
- Krajnja potrošačka oprema s interaktivnim računalnim mogućnostima, korištena za elektroničke komunikacijske usluge (npr. pametni telefoni, tableti koji mogu obavljati pozive);
- Krajnja potrošačka oprema s interaktivnim računalnim mogućnostima, korištena za pristup audiovizualnim medijskim uslugama (npr. pametni televizori s digitalnim TV uslugama);
- E-čitači (npr. Amazon Kindle ili Tolino e-čitač);

Usluge:

- Elektroničke komunikacijske usluge (npr. usluge operatera poput Orangea ili Vodafona);
- Usluge koje omogućuju pristup audiovizualnim medijskim sadržajima (npr. mrežne stranice ili aplikacije TV kanala kao što je BBC iPlayer, platforme za video na zahtjev poput Netflix);
- Potrošačke bankarske usluge (npr. podizanje novca, prijenosi, internetsko bankarstvo, otvaranje bankovnih računa);
- E-knjige;
- E-trgovina (odnosno mrežne stranice ili mobilne aplikacije putem kojih tvrtke prodaju svoje proizvode ili usluge);

- Određeni elementi prijevoznih usluga koji se odnose na informacije i izdavanje karata, osim za gradski, prigradski i regionalni prijevoz gdje su obuhvaćeni samo samoposlužni terminali.

Važno je napomenuti da su se tijekom pregovora o ovoj Direktivi **stavovi nacionalnih vlada**, koje je predstavljalo Vijeće EU-a, često razlikovali od našeg stajališta – primjerice, kada je riječ o uključivanju izgrađenog okoliša ili usluga urbanog prijevoza. No, Europski zakon o pristupačnosti je **direktiva o minimalnoj harmonizaciji**, što znači da ništa ne sprječava nacionalne vlade da prošire opseg ovog zakonodavstva i uključe dodatne proizvode, usluge i okruženja.

Izvor: <https://www.edf-feph.org/accessibility-act-enters-into-force-products-and-services-must-be-accessible/>